T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017/782
KARAR NO : 2017/849
KARAR TR : 25.12.2017

ÖZET: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na muhalefet suçunu işlediğinden bahisle, Orman ve Su İşleri Bakanlığı İstanbul Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen Tazminat Raporu uyarınca, tazminat bedelinin ödenmesi gerektiğine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü İstanbul Şube Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

-
-
-
-

-

K A R A R

-

Davacı : A.S.A.
Vekili : Av. Z.D.
Davalı : Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Vekili : Av. F.Ö.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, müvekkili hakkında Orman ve Su İşleri Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğünce 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na muhalefet suçunu işlediğinden bahisle tazminat raporu düzenlendiğini; düzenlenen rapor doğrultusunda 25.7.2016 gün ve 146 sayılı yazı ile müvekkili aleyhine 76.200,00 TL tazminat bedelinin talep edildiğini; ancak müvekkilinin yasal izinlerinin ve belgelerinin tam olduğunu; istenilen tazminatın usul ve Yasaya aykırı olduğunu ileri sürerek, tazminatın kaldırılarak iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

: 20.9.2017 gün ve D.İş:2017/2257 sayı ile, itiraza konu tazminatın iptalinin değerlendirmesinin Sulh Ceza Hakimliğinin görev alanı dışında kaldığı; idarenin eyleminin Kabahatler Hukuku kapsamında değerlendirebilecek bir idari para cezası niteliğinde olmadığı ve davalı idare işleminin tazminat niteliğinde olduğu; bu nedenlerle de hakimliklerinin görev alanında kalmadığı ve itiraza konu tazminatın iptalinin değerlendirilmesinin idare mahkemelerinin görev alanı içerisinde olduğu gerekçesiyle hakimliklerinin görevsizliğine, itiraz edenin talebinin usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 12. İDARE MAHKEMESİ: 30.11.2017 gün ve sayı ile, 5278 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik ile 4915 sayılı Yasa'nın 30. maddesinde para cezalarına karşı İdare Mahkemesinde dava açılabileceği hükmünün kaldırıldığı ve aynı Yasa'nın 28. maddesinin 5. fıkrasındaki, mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminata karşı başvuru merciinin belirlenmediği, idari yaptırım niteliğinde hükmolunan dava konusu bedele karşı yapılacak başvuruların Kabahatler Kanunu düzenlemeleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, Uyuşmazlık Mahkemesince bu konuda karar verilinceye kadar davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 25.12.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Orman ve Su İşleri Bakanlığı İstanbul Şube Müdürlüğü tarafından 30.6.2016 gününde düzenlenen Tazminat Raporu uyarınca, 76.200,00 TL tazminat bedelinin ödenmesi gerektiğine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü İstanbul Şube Müdürlüğünün 25.7.2016 gün ve 146 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. Maddesinde; "Bu Kanunun amacı;

sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.

(Değişik ikinci fikra: 23/1/2008 – 5728/505 md.) Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar." denilmek sureti ile kanunun, av ve yaban hayvanlarının ve yaşama ortamlarının korunması da dahil av ve yaban hayvanları ile ilgili konuları düzenlenmesi amacı ile çıkarıldığı ortaya konulmuştur.

Aynı Kanunun "Av ve yaban hayvanlarının korunması ve koruma alanları" başlıklı 4. Maddesinde; "Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir.

Koruma altında olmayan yaban hayvanlarının avlanmanın yasaklandığı gün ve sürelerde; tarım alanları ile besi ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğalmaları veya bulaşıcı hastalık taşıdıklarının tespiti durumunda, söz konusu alanlarda konu mahallî tarım ve köyişleri ile orman teşkilâtı görevlilerince incelenerek hazırlanacak ortak rapor doğrultusunda belli sayıda yaban hayvanının belirlenecek esas ve usullerle avlattırılmasına Genel Müdürlükçe izin verilebilir.

Taraf olunan uluslararası sözleşmeler gereğince el konulan veya doğal afetler, çevre sorunları, yaralanma ve sahipsiz kalma gibi nedenlerle bakıma veya tedaviye muhtaç olan av ve yaban hayvanlarının, tekrar doğal yaşama ortamlarına bırakılıncaya veya yabancı türlerin orijin ülkesine gönderilinceye kadar bakım, tedavi ve rehabilitasyonlarının yapılacağı kurtarma merkezleri kurulur. Bu yerlerin kurulması ve işletilmesine ilişkin esaslar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Av ve yaban hayvanlarının beslenmesine, barınmasına, üremesine ve korunmasına imkân veren doğal yaşama ortamları zehirlenemez, sulak alanlar kirletilemez, kurutulamaz ve bunların doğal yapıları değiştirilemez.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında yaban hayatı tahrip edilemez, ekosistem bozulamaz, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları dışında da olsa bu sahalara olumsuz etki yapacak tesislere izin verilemez, varsa mevcut tesislerin atıkları arıtılmadan bırakılamaz, onaylanmış plânlarda belirtilen yapı ve tesisler dışında hiçbir yapı ve tesis kurulamaz, irtifak hakkı tesis edilemez. Bu sahalarda Bakanlıkça gerektiğinde ilave yasaklamalar getirilebilir. Bakanlığın uygun görüşü alınmadan diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yasaklama getirilemez.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarındaki kamuya ait açıklıkların ve mevcut olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması, her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonucunda oluşacak açıklıklar ve arazinin düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahalar işgal edilemez, kullanılamaz, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılamaz, bu yapı ve tesisler tapuya tescil edilemez. Bu gibi yapı ve tesislere hiçbir kayıt ve şart aranmadan doğrudan doğruya Bakanlıkça el konulur. Bu sahalarda yaban hayatının tahrip olmasına, ekosistemin bozulmasına neden olan olumsuz müdahalelerden dolayı Bakanlıkça yapılacak iyileştirme çalışmalarına ait giderler sebebiyet verenlerden ayrıca tazmin edilir.

(Değişik: 26/2/2014-6527/11 md.) Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında mülki alanı bulunan köy tüzel kişiliği, belde belediyeleri, büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyeleri ile koruma hizmeti için iş birliği yapılabilir. Koruma hizmetinin alınmasına ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça belirlenir.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları, orman rejimine giren yerlerde Bakanlıkça, diğer yerlerde Bakanlar Kurulunca tefrik edilir. Bu sahaların ayrılması ve yönetimine ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." denilmek sureti ile, yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenlerin Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türlerin ise gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınacağı belirtildikten sonra bu hayvanların ne şekilde korunacağına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Aynı Kanunun "Avlanma Esas ve Usulleri" başlıklı 6. Maddesinde; "Avlanma, avcılık belgesi ve avlanma izni almak şartıyla, yasalarla izin verilen silâh, araç ve eğitilmiş hayvanlarla, avlanma plânlarına veya Merkez Av Komisyonu kararlarına göre yapılır.

Zehirle avlanmak yasaktır. Haznesi iki fişek alacak şekilde sınırlandırılmamış otomatik, yarı otomatik, pompalı ve benzeri yivsiz av tüfekleri ile havalı tüfek ve tabancalar avda kullanılamaz. Eğitilmiş hayvanlarla ve mücadele kapsamında kullanım yeri, şekli ve özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenecekler dışında kara, hava araçları ve yüzer araçlarla, ses, manyetik dalga, ışık yayan araç ve gereçler, canlı mühre, tuzak, kapan ve diğer benzeri araç, gereç ve usullerle avlanılamaz. Avda kullanımı Merkez Av Komisyonu kararı ile men edilen ses ve manyetik dalga yayan cihazlar, tuzak ve kapanlar ile benzeri araç ve gereçlerin pazar ve ticarethanelerde bulundurulması ve satışı yasaktır. Özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenenlerin dışında gümeler (Avcı Kulübesi) kurulamaz ve bu gümelerde (Avcı Kulübelerinde) avlanılamaz.

Avlanan hayvanların taşınması ve avlanma gayesi dışında mücadele kapsamında ve kişilerin kendilerini, tarlalarını ve sürülerini korumak maksadıyla avlaklarda avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanmada kullanılan silâhları ve araçları taşıma veya köpek bulundurma ile eğitilmiş hayvanlarla ve avlanma zamanı dışında avlanma esasları Merkez Av Komisyonunca tespit edilir. Bu esas ve usullere aykırı şekilde avlanılamaz."

Aynı Kanunun "Ticaret Esasları" başlıklı 18/1. Maddesinde; "Taraf olunan uluslararası sözleşmelerle ticareti yasaklanan yerli ve yabancı yaban hayvanları ve bu Kanunun 6 ncı maddesi çerçevesinde belirlenen avlanma esas ve usullerine aykırı olarak avlanan yaban hayvanları canlı veya cansız olarak veya bunların et, yumurta, deri, post, boynuz ve benzeri parçaları ile bunların türevleri satılamaz, satın alınamaz, nakledilemez ve bunların ithalatı ve ihracatı yapılamaz.

Taraf olunan uluslararası sözleşmelerle ticaretine düzenleme getirilen türler ile bu Kanun kapsamında yasal olarak avlanan av hayvanları ve bunlardan elde edilen parçalarının ticaretini denetlemeye ve kısmen veya tamamen yasaklamaya, bunların ticaretinden Döner Sermaye İşletmesine gelir alınması ile ilgili usul ve esasları düzenlemeye Bakanlık yetkilidir.

Yurt içinde sergilenmek üzere veya gösteri amaçlı olarak uluslararası sözleşmeler çerçevesinde ithalatına Bakanlıkça izin verilen yaban hayvanları satılamaz. Bu hususlar Bakanlıkça denetlenir."

Aynı Kanunun "Av ve yaban hayvanları ticareti yasağına uymama" başlıklı 26. Maddesinde; "- (Değişik: 23/1/2008 – 5728/512 md.) 18 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları ve 19 uncu madde gereğince Bakanlığın koyacağı esaslara uymayanlara, beşyüz Türk Lirasından ikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

18 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yasağa uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir." şeklindeki düzenleme ile avlanma esaslarına uymama halinde, ilgilisi hakkında uygulanacak idari para cezalarına yer verilmiştir.

Aynı Kanunun "Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi' başlıklı 28. Maddesinin 5. fıkrasında ise; " (Değişik: 23/1/2008 – 5728/513 md.)"Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir." denilmek sureti ile, 4915 sayılı Kanunda belirtilen esaslara uygun şekilde avlanmayan kişilerin, doğal yaşama verdikleri zarar nedeni ile idari para cezası haricinde tazminat ödemeleri gerekeceği, söz konusu tazminat miktarının av türüne göre Bakanlıkça tespit edilecek değerler üzerinden hesaplama yapılacağı belirtilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının davalı idarenin 25.7.2016 gün ve 9 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile 4915 sayılı Kanun'un 4.1.1., 18.1 maddelerine aykırı hareket etmesi nedeniyle idari para cezası ile cezalandırıldığı, söz konusu cezaya karşı davacı tarafından itiraz edildiği, dosyanın İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 5030 Değişik İş no'lu Esasına kayıtlı olduğu, davacının eylemleri sonucu doğal ortamda meydana gelen zarar nedeni ile ayrıca davalı idarenin 25.7.2016 gün ve 146 sayılı kararı ile 76.200,00 TL tazminat ödemesine karar verildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda incelenen yasal mevzuat ve dosya kapsamında incelenen bilgi ve belgeler birlikte ele alındığında, davaya konu davalı idare tarafından verilen 25.7.2016 gün ve 146 Sayılı kararın, idari para cezası niteliğinde olmadığı, kişiler tarafından, avlanma faaliyeti kapsamında hukuka aykırı davranılması nedeni ile ortaya çıkan doğal zararın giderilmesi niteliğinde bir tazminat olduğu, bu itibarla dava konusu olayda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na ilişkin hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığı, işlemin, idarenin tek taraflı kamu yararı amacı ile kamu gücüne dayalı olarak tesis ettiği idari işlem niteliğinde kabul edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2577 sayılı Kanun'un 2. Maddesinin 1. Fıkrasında idari dava türleri sayılmış ve maddenin a bendinde; "(İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları" denilmek sureti ile idari işlemler nedeni ile açılacak iptal davalarının idari dava türleri içinde yer aldığı ortaya konulmuştur

Bu itibarla, davalı idarenin kamu yararı amacı ile tek taraflı ve kamu gücüne dayalı olarak yaptığı dava konusu işlemin iptali istemi ile açılan davanın 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girdiğinden İstanbul 12. İdare Mahkemesinin 30.11.2017 gün ve E:2017/1791 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 12. İdare Mahkemesinin 30.11.2017 gün ve E:2017/1791 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE 25.12.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Suna
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Birgül
ÖĞÜŞ	AYDIN	KURT